Initiatiefvoorstel

Onderwerp
Beleidskader pré-mantelzorgwoningen gemeente Sittard-Geleen 2024.

Voorstel
1. Het college opdracht te geven om een beleidskader op te stellen ten aanzien van pré-mantelzorgwoningen, met inachtneming van de uitgangspunten uit het initiatiefvoorstel.
2. Dit beleidskader in concept in een Ronde te bespreken.
3. Met inachtneming van de inbreng uit de Ronde het beleidskader pré-mantelzorgwoningen, zo nodig voorzien van aanvullende beleidsregels, voor te leggen aan de raad.
4. Het college op te dragen dit beleid over pré-mantelzorgwoningen te stimuleren en hierover te communiceren met inwoners (o.a. middels de website) en het beleid actief te delen met ketenpartners zoals het steunpunt Mantelzorg en het knooppunt informele zorg.

Toelichting voorstel
Inleiding
Voor u ligt het initiatiefvoorstel van de fractie GroenLinks/PvdA over beleid dat het mogelijk moet maken om tijdelijke pré-mantelzorgwoningen te realiseren binnen de gemeente Sittard-Geleen. Een pré-mantelzorgwoning is een woning waarbij nog geen zorgbehoefte is, maar verschillende huishoudens alvast in elkaars nabijheid willen wonen, ter voorbereiding op de toekomst. Voor pré-mantelzorgwoningen bestaan op dit moment geen landelijke regels, maar er zijn wel steeds meer gemeenten die dit willen faciliteren omdat zij het belang inzien van het tijdig inzetten op zelfredzaamheid met ondersteuning van mantelzorgers.
Vanuit het oogpunt van zelfredzaamheid en participatie vindt onze fractie het belangrijk dat gestimuleerd wordt dat inwoners ook zónder zorgindicatie zo lang mogelijk in de eigen woonomgeving en in de nabijheid van het eigen sociale netwerk kunnen blijven wonen. Het gaat dan om het samen op één erf/bouwperceel te wonen zónder dat er al meteen sprake is van een ziekte of medische indicatie, maar met de intentie om zorg te gaan verlenen op het moment dat daar de noodzaak voor is. De zogenaamde pré-mantelzorg. Denk daarbij aan volwassen kinderen die hun ouders ondersteunen als ze wat minder mobiel gaan worden, dreigen eenzaam te worden of hulp nodig hebben in de huishouding.
Veronderstelt mag worden dat deze ontwikkeling ook meegenomen wordt bij het opstellen van de toekomstige woonvisie.

Daarnaast ziet de fractie het inzetten van deze ontwikkeling ook als een bijdrage aan de huidige woning-problematiek omdat twee huishoudens zich op één perceel gaan huisvesten en woningen mogelijk eerder vrij gaan komen. Dit omdat eerder geanticipeerd wordt op het “kleiner gaan wonen” door ouderen.

De WMO richt zich op zelfredzaamheid en zorgt dat mensen kunnen participeren in onze samenleving. Als meerdere huishoudens op eenzelfde adres wonen wordt verwacht dat zij in staat zijn en bereid zijn (huishoudelijke) taken met elkaar op te lossen. Dit maakt het inzetten van de WMO-voorzieningen in dit opzicht vaker overbodig. Van de aanvrager van de zorgwoning mag worden verwacht dat diegene zich hier bewust van is.

Kaders beleidsregels pré-mantelzorgwoningen

Voor wie

Er is sprake van mantelzorg wonen als er een onderlinge ondersteuningsrelatie is. In negen van de tien gevallen zal er sprake zijn een familierelatie (ouder-kind). Er kan ook sprake zijn van een andere intensieve sociale band tussen vrienden of kennissen, deze moet wel goed onderbouwd en aangetoond worden. Het is dus niet de bedoeling om huisvesting aan willekeurige derden te verlenen, die toevallig om woonruimte verlegen zitten. Dat gaat immers aan het doel van mantelzorg wonen voorbij en er is dan ook geen sprake meer van een afhankelijke woonruimte. Het beleidskader pré-mantelzorgwoning is gericht op het faciliteren van onderlinge zorg waarbij men echt bij- en met elkaar gaat samen wonen. Een pré-mantelzorgwoning is maximaal voor 2 personen. Het hoofdgebouw wordt bewoond door de mantelzorgverleners.

Leeftijd aanvrager

In veel gemeenten wordt een leeftijdsgrens gesteld aan de aanvraag voor een pré-mantelzorgwoning. Leeftijd is een belangrijke maar niet in alle gevallen de bepalende indicator om aan te nemen dat in de toekomst mantelzorgverlening aan de orde zal zijn. Ook bij jongeren kan dit het geval zijn. Bijvoorbeeld door een aandoening/ziekte kan voorzien worden dat mantelzorg op den duur nodig zal zijn. Wij zijn daarom voorstander van het formuleren van goede criteria op persoonsniveau waarmee een toekomstige mantelzorgbehoefte kan worden vastgesteld.

Duur van de voorziening

Een pré-mantelzorgwoning wordt aangevraagd door een persoon die voldoet aan de criteria zoals genoemd onder het kopje “leeftijd aanvrager”. De duur van de voorziening zal dan ook gebaseerd zijn op de duur waarin de situatie aan de orde is en nog niet zodanig veranderd is dat er sprake is geworden van reguliere mantelzorg. De vergunningverlening dient hierop aan te sluiten en niet standaard op 10 jaar gesteld te worden. Dit brengt onzekerheid voor de aanvrager met zich mee indien na afloop van deze periode de omstandigheden ongewijzigd zijn.

In de vergunning dient wel vermeld te worden dat als de situatie, en dus de huisvesting in verband met pré-mantelzorg is beëindigd, de demontabele pré-mantelzorgwoning of de in verband hiermee aangebrachte voorzieningen (in het geval een bijbehorend bouwwerk geschikt is gemaakt voor bewoning in verband met pré-mantelzorg) verwijderd moeten worden. Na afloop van deze periode zal echter in veel gevallen sprake zijn van een volwaardige mantelzorg-woonbehoefte en kan ontheffing voor de pré-mantelzorgwoning worden aangevraagd óf is er een vergunningsvrije situatie ontstaan.

Tot slot

Tot slot is het belangrijk om te vermelden dat de tijdelijke pré-mantelzorgwoning in geen geval recht geeft op een permanente woonbestemming en/of woongebruik. De vergunning is ook altijd persoonsgebonden en kan dus niet aan anderen worden overgedragen. De tijdelijke pré-

mantelzorgwoning biedt voor de beoogde doelgroep een belangrijke oplossing in situaties waar (nog) geen sprake is van een mantelzorgsituatie, maar wel al de behoefte bestaat om (op termijn) voor elkaar te zorgen. Daarom wordt ter onderbouwing van de aanvraag geen medische informatie gevraagd.

De huidige vergunningsmogelijkheden ervaart de fractie GroenLinks/PvdA als te beperkt en daarnaast vraagt de Omgevingswet om aanpassingen van beleid. De op te stellen beleidsregels geven ruimere mogelijkheden om pré-mantelzorgwoningen met een Buitenplanse omgevingsactiviteit (BOPA) te realiseren. Dit is in lijn met de Omgevingswet. Door heldere kaders te scheppen willen we pré-mantelzorg in onze gemeente eenvoudiger mogelijk maken en ook stimuleren.

Het is dan ook van belang om dit beleidskader en de op te stellen beleidsregels niet alleen op de gebruikelijke wijze te publiceren maar ook onder de aandacht te brengen van onze inwoners. Dit kan via de gemeentelijke website, waarbij ook de communicatie over pré-mantelzorgwoningen betrokken moet worden. Deze is op dit moment summier te noemen. Ook het steunpunt mantelzorg en het knooppunt informele zorg spelen een belangrijke rol bij het informeren van onze inwoners over deze nieuwe mogelijkheid. Het college wordt opgeroepen het voortouw te nemen in het opstellen van de beleidsregels en deze actief te delen met ketenpartners.

Indiener:

Annelies Wielders

Raadslid GroenLinks/PvdA